

گردشگری کشاورزی

بخشی از گردشگری روستایی

تألیف

پروفسور روها نا پی. ماهالیانا راجی

ترجمه

دکتر سید حسن مطیعی لنگرودی (استاد دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران)

حبیب محمودی چناری (دانشجوی دکترای دانشگاه تهران)



شماره مسلسل ۹۸۷۲

شماره انتشار ۴۰۳۹

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه	: ماهالیاناراچی، روہانا پی.
عنوان و نام پدیدآور	: Mahaliyanaarachchi, Rohana P
مشخصات نشر	: گردشگری کشاورزی بخشی از گردشگری روستایی / تألیف روہانا پی.
مشخصات ظاهری	: ماهالیاناراچی؛ ترجمه سید حسن مطیعی لنگرودی، حبیب محمودی چناری.
فروست	: تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۷.
شابک	: ظ، ۱۷۵ص.
وضعیت فهرست‌نویسی	: انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۴۰۳۹.
یادداشت	: 978-964-03-7331-6
موضوع	: عنوان اصلی: Agri Tourism Segment Of Rural Tourism.
شناسه افزوده	: گردشگری کشاورزی
شناسه افزوده	: مطیعی لنگرودی، حسن، ۱۳۲۵ - مترجم
شناسه افزوده	: محمودی چناری، حبیب، ۱۳۶۹ - مترجم
رده‌بندی کنگره	: دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات
رده‌بندی دیویی	: ۱۳۹۸ گ۴م۲/۸۸/۵۵۶۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۸/۴۷۷۹۶۵۶
	: ۵۵۲۸۵۷۵

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.



عنوان: گردشگری کشاورزی؛ بخشی از گردشگری روستایی
 تألیف: پروفیسور روہانا پی. ماهالیاناراچی
 ترجمه: دکتر سیدحسن مطیعی لنگرودی - حبیب محمودی چناری
 ویرایش ادبی: داوود رمضانی
 نوبت چاپ: اول
 تاریخ انتشار: ۱۳۹۸
 شمارگان: ۲۰۰ نسخه
 ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
 چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجمان است»

بها: ۲۷۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
 پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>
 پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

مقدمه مترجمان.....	ز
مقدمه مؤلف.....	ض
فصل اول: مروری بر گردشگری، گردشگری جایگزین و گردشگری کشاورزی.....	۱
گردشگری به عنوان یک بخش اصلی اقتصاد.....	۱
تعریف گردشگری.....	۵
گردشگری توده در مقابل گردشگری جایگزین.....	۵
جایگاه گردشگری جایگزین در فعالیتهای گردشگری.....	۷
تعریف تخصصی نویسنده کتاب از گردشگری جایگزین.....	۱۰
گردشگری کشاورزی به عنوان گردشگری جایگزین.....	۱۱
گردشگری روستایی به دو دلیل با گردشگری کشاورزی فرق دارد.....	۱۱
توصیف گردشگری کشاورزی.....	۱۳
تعاریف گردشگری کشاورزی.....	۱۶
فعالیت‌های گردشگری کشاورزی ممکن است شامل موارد زیر باشد.....	۱۸
گردشگری کشاورزی به عنوان یک بازار کوچک و تخصصی برای محصول یا خدمات خاص.....	۱۸
ویژگی‌های گردشگری کشاورزی.....	۲۰
گردشگری کشاورزی به عنوان یک کسب‌وکار کشاورزی.....	۲۱
تأثیر گردشگری کشاورزی در توسعه و پایداری محیط روستا.....	۲۴
توسعه پایدار چیست؟.....	۲۴
تأثیر اجتماعی - فرهنگی.....	۲۷
تأثیر اقتصادی.....	۲۸
تأثیر زیست‌محیطی.....	۲۸
فصل دوم: گردشگری کشاورزی.....	۲۹
توریست یا گردشگر کیست؟.....	۲۹
انواع گردشگران.....	۳۲

۳۲ اوقات فراغت، تعطیلات و مرخصی
۳۳ تجارت
۳۳ جلسات، کنفرانس‌ها، کارگاه‌های آموزشی، آموزش‌ها
۳۴ بازدید از دوستان و بستگان
۳۴ آموزشی و اکتشافات (سفرهای ماجراجویانه)
۳۴ گردشگران خاص
۳۵ تعریف گردشگری کشاورزی
۳۵ انواع گردشگران کشاورزی
۳۶ با توجه به هدف اصلی بازدید سه نوع گردشگر کشاورزی وجود دارد
۳۶ الف) گردشگران تفریحی
۳۷ ب) گردشگران کشاورزی آموزشی
۳۸ ج) خریداران محصولات کشاورزی کنار مزرعه
۳۹ خصوصیات گردشگری کشاورزی
۴۰ شناسایی نیازهای گردشگران کشاورزی
۴۳ فصل سوم: شناخت گردشگری کشاورزی
۴۳ جایگاه گردشگری کشاورزی
۴۳ آیا گردشگری کشاورزی محدود به مناطق روستایی است یا در مناطق شهری ...
۴۷ انواع گردشگری کشاورزی
۴۷ مزرعه اقامتگاهی
۴۸ مزرعه B & B (تخت‌خواب و صبحانه)
۴۸ مزرعه B & B چیست؟
۴۸ مهمان‌نوازی
۴۹ سیاست‌های مدیریتی
۵۰ چگونه با استفاده از اقامتگاه مزرعه خود به موفقیت دست یابید
۵۰ منحصربه‌فرد بودن
۵۱ ارزش خدمات
۵۲ فعالیت‌هایی برای انجام دادن و مکان‌هایی برای بازدید
۵۲ مهمان‌نوازی با کیفیت بالا

فهرست □ ج

۵۳	تبلیغات و ترویج
۵۴	پذیرایی مزرعه
۵۶	گردشگری کشاورزی مشارکتی
۵۷	با این حال، ممکن است این نوع گردشگری دارای عواقب منفی نیز باشد
۵۸	مزرعه خردفروشی
۵۸	به اختیار خود انتخاب کن و بچین (دست چین کردن محصولات)
۵۹	مزایای استفاده از دست چین کردن محصولات
۶۰	فروشگاه مزرعه
۶۰	بازار کشاورزی
۶۱	فروش فرآورده‌های کشاورزی کنار جاده
۶۲	درمان در مزرعه (محصولات و خدمات بهداشتی مزرعه)
۶۲	ماهی درمانی
۶۵	پادرمانی
۶۶	باغ درمانی
۶۸	طبیعت درمانی
۶۹	درمان دارویی
۶۹	تعطیلات در مزرعه
۷۰	سرگرمی مزرعه
۷۰	ظرفیت فعالیت‌های گردشگری روستایی
۷۰	یک شب اقامت: اسکان و کمپینگ
۷۱	رویدادهای ویژه و جشنواره‌ها
۷۱	در مزرعه
۷۱	خارج از مزرعه
۷۱	فعالیت‌های تفریحی و رویدادها
۷۲	برنامه‌های آموزشی
۷۳	فصل چهارم: برنامه‌ریزی و ساماندهی مزرعه گردشگری کشاورزی
۷۳	انواع مزارع گردشگری کشاورزی
۷۳	مزرعه

۷۵.....	مزارع اقامتی
۷۶.....	مزارع کشاورزی ویژه (تک محصولی).....
۷۶.....	ویژگی‌های اصلی مزرعه گردشگری کشاورزی.....
۷۷.....	چیزهایی برای دیدن
۷۷.....	تورهای مزرعه
۷۷.....	خلاقیت‌های جدید تاریخی
۷۸.....	نمایش فرایندهای تولید محصولات کشاورزی.....
۷۸.....	هنر زراعت و اصلاح نباتات و چشم‌انداز محصولات
۷۹.....	ویژگی‌های طبیعی
۷۹.....	نوازش کردن حیوانات مزرعه
۸۰.....	چیزهایی برای انجام دادن
۸۰.....	فعالیت‌های آموزشی
۸۰.....	خودبرداشت یا دست‌چین
۸۱.....	درمان
۸۱.....	چیزهایی برای خریدن
۸۱.....	غذا و نوشیدنی‌ها
۸۲.....	هدایا و سوغات
۸۲.....	مواد غذایی تازه و فرآوری شده.....
۸۳.....	میزبانی مزرعه گردشگری کشاورزی
۸۴.....	ایجاد و راه‌اندازی یک مزرعه گردشگری کشاورزی
۸۵.....	تأمین اعتبار (تأمین هزینه).....
۸۵.....	هزینه‌های املاک
۸۵.....	هزینه‌های تولید
۸۵.....	چه نوع گردشگری کشاورزی برای مزرعه شما مناسب است؟.....
۸۵.....	استانداردهای مورد نیاز برای مزرعه گردشگری کشاورزی

۸۹.....	فصل پنجم: توسعه محصولات و خدمات گردشگری کشاورزی
۸۹.....	طبقه‌بندی محصولات و خدمات گردشگری کشاورزی
۸۹.....	الف) با توجه به زمان در دسترس بودن محصول یا خدمات

فهرست □ خ

۸۹ (ب) با توجه به نیاز مشتریان
۸۹ (ج) با توجه به فعالیت‌های گردشگری
۹۰ محصولات و خدمات موجود و در دسترس در هر موقع از سال
۹۰ محصولات و خدمات موجود و قابل دسترس در زمان‌های خاصی از سال
۹۱ تولید محصولات یا خدمات سفارشی
۹۱ محصولات یا خدمات آماده
۹۲ اجزای محصولات گردشگری کشاورزی و ویژگی‌های خاص آنها
۹۲ منحصربه‌فرد
۹۳ جذابیت محصولات
۹۳ خاص و ویژه بودن محصولات
۹۴ دسترس بودن محصولات
۹۴ مقرون به صرفه بودن محصولات
۹۴ مشارکت ذی‌نفعان در توسعه محصولات
۹۴ محل اقامت کشاورزی
۹۵ (الف) خانه روستایی / کلبه
۹۶ (ب) خانه مزرعه
۹۹ تورهای مزرعه
۹۹ تورهای ویژه مزرعه
۱۰۰ تورهای قهوه
۱۰۰ تور چای
۱۰۱ تور موز
۱۰۲ بسته تجربه گردشگری کشاورزی
۱۰۳ قیمت محصولات گردشگری کشاورزی

۱۰۷ فصل ششم: طرح کسب‌وکار برای یک شرکت گردشگری کشاورزی
۱۰۷ ملاحظات کسب‌وکار
۱۰۷ ساختارهای کسب‌وکار با مالکیت فردی بدون هرگونه حمایت و پشتیبانی
۱۰۸ الزامات مورد نیاز برای راه‌اندازی یک مزرعه اقامتی
۱۰۸ (الف) نوع اقامتگاهی که شما به مهمانان خود ارائه می‌دهید

۱۰۸.....	ب) الزامات قانونی
۱۰۹.....	ج) سایر الزامات قانونی
۱۰۹.....	د) کارکنان
۱۰۹.....	ه) منابع مالی
۱۱۱.....	برنامه‌ریزی کسب‌وکار (طرح کسب‌وکار برای اقامت در مزرعه)
۱۱۱.....	توصیف کسب‌وکار
۱۱۱.....	ارزیابی شخصی
۱۱۲.....	اهداف و ویژگی‌های کسب‌وکار
۱۱۳.....	منابع داخلی
۱۱۴.....	منابع خارجی
۱۱۵.....	تحلیل بازار
۱۱۵.....	طرح بازاریابی

۱۱۷.....	فصل هفتم: بازاریابی و ترویج محصولات گردشگری کشاورزی
۱۱۷.....	آمیخته بازاریابی گردشگری کشاورزی
۱۱۸.....	مکان: چگونه می‌توانید از موقعیت مکانی خود استفاده کنید؟
۱۱۸.....	تولید محصول: شما چه چیزی دارید که به بازدیدکنندگان خود ارائه دهید؟
۱۱۸.....	قیمت: برای خدمات و فعالیت‌های گردشگری کشاورزی
۱۱۹.....	تبلیغ: چگونه شرکت گردشگری خود را تبلیغ می‌کنید؟
۱۱۹.....	روش‌های تبلیغ
۱۲۰.....	مردم: گردشگران چه کسانی هستند؟
۱۲۰.....	فرایند: چگونه می‌توانم خدمات بسیار عالی و شایسته‌ای را برای مشتریان فراهم کنم؟
۱۲۱.....	موقعیت بازار
۱۲۲.....	شبکه توزیع گردشگری کشاورزی
۱۲۳.....	عرضه و تقاضا
۱۲۴.....	بازاریابی مستقیم
۱۲۴.....	تور آشنایی با مزارع و محصولات آن
۱۲۵.....	تبلیغ با استفاده از وب جهان‌گستر

فصل هشتم: ویژگی‌های خاص گردشگری کشاورزی ۱۲۹

- ۱۲۹ گردشگری کشاورزی به عنوان یک کسب‌وکار مدرن روستایی
- ۱۳۱ تأثیر گردشگری کشاورزی در توسعه گردشگری روستایی و بخش کشاورزی
- ۱۳۲ مزایای گردشگری کشاورزی
- ۱۳۲ معایب گردشگری کشاورزی
- ۱۳۳ گردشگری به عنوان یک تجارت روستایی
- ۱۳۴ گردشگری کشاورزی به عنوان یک راهبرد مدیریت ریسک در بخش کشاورزی روستایی
- ۱۳۴ انواع خطرات فراروی بخش کشاورزی
- ۱۳۵ خطرات عمده در کشاورزی می‌تواند به شرح زیر طبقه‌بندی شود (OECD, 2008)
- ۱۳۶ عوامل مؤثر بر ریسک در بخش کشاورزی
- ۱۳۷ عوامل بیرونی
- ۱۳۸ عوامل درونی
- ۱۳۸ راهبردهای مدیریت ریسک
- ۱۳۹ گردشگری کشاورزی به عنوان یک راهبرد مدیریت ریسک
- ۱۴۰ محصولات گردشگری کشاورزی
- ۱۴۰ انواع محصولات گردشگری کشاورزی
- ۱۴۱ استفاده از محصولات گردشگری کشاورزی در مدیریت ریسک کشاورزی
- ۱۴۳ جنبه‌های مثبت گردشگری کشاورزی در مدیریت ریسک کشاورزی
- ۱۴۴ جنبه‌های منفی گردشگری کشاورزی در مدیریت ریسک کشاورزی
- ۱۴۵ گردشگری کشاورزی برای افزایش سطح درآمد مزارع
- ۱۴۶ اختلاف درآمد و دلایل نوسانات درآمد کسب‌وکار کشاورزی
- ۱۴۶ مشکل قیمت‌های ناپایدار
- ۱۴۷ تنوع بخشیدن به منابع درآمدی در کسب‌وکار کشاورزی
- ۱۴۸ گردشگری به عنوان منبع درآمد مازاد برای بخش کشاورزی

فصل نهم: نمونه‌هایی از گردشگری کشاورزی ۱۵۳

- ۱۵۳ مزارع طبیعی کوستلز در فیلیپین
- ۱۵۴ مراحل توسعه مزارع طبیعی کاستلز
- ۱۵۴ هنگامی که این مجموعه به صورت یک مزرعه تعطیلات خصوصی بود

- ۱۵۶.....مزرعه اقامتی دریاچه سبز در سریلانکا
- ۱۵۷.....مزارع کاهوکو در هاوایی
- ۱۵۷.....گراند تور (تور بزرگ)
- ۱۵۸.....اسموتی تور
- ۱۵۸.....گیاهان دال در هاوایی
- ۱۵۸.....مزرعه اکولوژیک سی هینوچوانچی (CHCC) در تایوان
- ۱۶۰.....دهکده دی والوکام کراالا در هند
- ۱۶۱.....مزرعه تفریحی کوماتسوزاوا در ژاپن
- ۱۶۲.....تور موز ساراپیکو، در کاستاریکا
- ۱۶۴.....تور قهوه اریشا در تانزانیا
- ۱۶۵.....کارخانه چای هیری تنس، در سریلانکا
- ۱۶۷.....مزرعه ارگانیک آویشن وحشی و سازگار با محیط زیست در بلغارستان
- ۱۶۹.....مزارع راجگاد در ماهاراشترا، در هند
- ۱۷۱.....مزرعه گردشگری تنوتادی فورت سورنانون در ایتالیا
- ۱۷۳.....کتابشناسی

مقدمه مترجمان

رشد سریع وسایل حمل‌ونقل و فراوانی استفاده از آنها، سبب گرایش جمعیت شهری برای گذران اوقات فراغت، به‌ویژه در نواحی روستایی شده است. در این زمینه، ایجاد راه‌های روستایی و توجه به فراهم ساختن امکانات خدماتی مورد نیاز گردشگران به‌ویژه تسهیلات اقامتی و پذیرایی اهمیت بیشتری دارد. خانواده‌های شهری در مواقعی که از فرصت اندکی برخوردار می‌شوند، به سوی روستاها حرکت می‌کنند تا اوقات بیشتری را در روستاهای مناسب برای گذران اوقات فراغت که محیطی آرام و ارزان برای تعطیلات هستند، سپری کنند.

زندگی شهری همراه با آلودگی‌های فراوان، ترافیک سنگین شهری، سروصدای بسیار و مشکلات زندگی آپارتمانی و سایر مسائل زندگی در شهرها، عامل توسعه گردشگری روستایی و گذران ایام تعطیلات در مزارع و باغ‌های روستاها شده است. شاید بتوان پیش‌بینی کرد که در آینده‌ای نزدیک، کار در شهرها و استراحت و گذران اوقات فراغت برای شهرنشین‌ها در روستاها متصور باشد. روستاهایی از این موقعیت پیش‌رو برخوردار خواهند شد و از آن سود خواهند برد که با فضای گردشگری و ارائه خدمات به گردشگران آشنا باشند و با برنامه‌ریزی در جهت توسعه گردشگری روستایی به‌ویژه گردشگری کشاورزی، زمینه‌های لازم را برای جذب هر چه بیشتر گردشگران به نواحی روستایی و کشاورزی فراهم سازند.

یکی از زمینه‌های رشد گردشگری روستایی و کشاورزی، سادگی زیستی در روستاها و ارائه خدمات ساده محلی به گردشگران است. برای بسیاری از گردشگران، زیستن در کلبه‌های چوبی در مزرعه، استفاده از غذاهای محلی تهیه شده از مواد اولیه تازه تولیدشده در مزرعه، بازی کودکان و گردشگران با حیوانات مزرعه، پیاده‌روی در باغ‌ها و مسیر مشخص شده در مزارع و روستا، خرید محصولات دست‌چین از مزارع کشاورزی، دوشیدن شیر توسط گردشگران، خرید و مصرف شیر تازه، پختن نان و غذای سنتی و محلی با میزبان، استفاده از محصولات کشاورزی مزرعه در مدت اقامت در مزارع، لذتی بیش از اقامت در هتل‌های شهری و صرف غذا در رستوران‌های شهری دارد. صرف صبحانه در هوای پاک یک زمین کشاورزی با نان محلی و شیر دوشیده از دام خانوار کشاورز در کنار جویباری روان در حاشیه مزرعه، بسیار دلپذیرتر از خوردن صبحانه در رستوران هتل با کره و عسل بسته‌بندی شده در کارخانه‌های صنعتی است. چنین حالتی از گذران اوقات فراغت، یعنی چیدن میوه از درختان باغ محل سکونت و مصرف آن، صید ماهی با ماهیگیران روستایی یا در رودخانه روستا و آماده کردن آن برای ناهار و شام توسط گردشگران، چیدن سبزی از مزارع و شستن آن برای صرف غذای خانواده گردشگر،

استراحت در آلاچیق مزرعه، از جمله محصولات گردشگری است که بسیاری از گردشگران شهری در پی آن هستند.

گردشگری روستایی و کشاورزی، به عنوان جایگزین گردشگری انبوه، می‌تواند ضمن رهایی از مشکلات گردشگری انبوه، سبب توزیع فضایی مناسب گردشگران داخلی و رونق گردشگری در نواحی روستایی شود. گردشگری کشاورزی بی‌ضرر است و آسیبی به طبیعت، محیط فیزیکی و انسانی نمی‌زند و تأثیرات منفی گردشگری انبوه مانند آلودگی آب، هوا و اراضی و تأثیرگذاری منفی بر زیستگاه‌های طبیعی و اثرات تخریبی گردشگری انبوه را ندارد. گردشگری جایگزین و کشاورزی، اقتصاد خرد و کوچک‌مقیاس و توسعه اجتماعی را تشویق می‌کند و مورد پذیرش بسیاری از جوامع محلی هست و مزایای آن برای جوامع کوچک و محلی بیشتر است. در اغلب موارد، گردشگری توده یا انبوه، توسط بنگاه‌های اقتصادی بزرگ و حتی شرکت‌های خارجی سازماندهی می‌شوند و درآمد و کسب‌وکار حاصل از گردشگری در منطقه یا کشور باقی نمی‌ماند و درصد زیادی از درآمدهای گردشگری به بنگاه‌های اقتصادی بزرگ بازمی‌گردد، در حالی که در گردشگری کشاورزی و جایگزین، درآمد ناشی از کسب‌وکار گردشگری، عمدتاً به داخل جامعه محلی بازمی‌گردد و مزایای آن نصیب روستاییان و کشاورزان می‌شود.

گردشگری کشاورزی یک نوع گردشگری جایگزین به‌شمار می‌آید، زیرا تقریباً از تمام ویژگی‌های گردشگری جایگزین که همان احیا و حفظ ارزش‌های اجتماعی - فرهنگی جوامع است، بهره می‌برد و به بهبود استانداردهای اقتصادی آن نیز کمک می‌کند. گردشگری کشاورزی از نوع گردشگری خودانگیخته است. گردشگری کشاورزی حائز ویژگی‌هایی است، از جمله اینکه گردشگران می‌توانند سبک زندگی روستایی را بشناسند و با حیوانات خانگی، غذاهای تازه، منظره‌های رنگارنگ، صدای پرندگان و طبیعت، بوی محیط سالم و غیرآلوده آشنا شوند. تماس مستقیم با یک خانواده در مزرعه و تجربه فرهنگ و سنن و آیین آنان، مهمان‌نوازی، برقراری ارتباط با کشاورزان همسایه، تجربه زندگی روستایی، درک نیازها و وظایف روزانه کشاورزان، شناخت و تجسم فرهنگ، آداب و رسوم روستا، تاریخ روستا و منطقه، فرهنگ عامه، تماس مستقیم با طبیعت و احساس کردن آن، آزادی در حرکت و جابه‌جایی در اطراف محل اقامت، امکان دنبال کردن ورزش و تفریح.

این نوع گردشگری عمدتاً شامل فعالیت‌های تفریحی مرتبط با طبیعت، پیاده‌روی، گردشگری سلامت (تندرستی)، گردشگری گشت‌وگذار، گردشگری فرهنگی و گردشگری محیط‌زیست است. در واقع گردشگری کشاورزی با آموزش کشاورزی، باغبانی، ماهیگیری و مزرعه‌ای فعال در فعالیت‌های کشاورزی ارتباط دارد.

با توجه به ظهور اشکال جدیدی از نوع گردشگری جایگزین در عصر حاضر که در چند دهه گذشته آغاز شده است، گردشگری کشاورزی به وضوح ویژگی‌های گردشگری جایگزین را نشان می‌دهد.

مقدمه مترجمان □ ش

گردشگری کشاورزی سهم قابل توجهی در روند توسعه روستایی در مناطق روستایی ایجاد می‌کند. مشارکت در امور مربوط به گردشگری کشاورزی، می‌تواند در قالب افزایش مستقیم درآمد در مزارع و ایجاد فرصت‌های شغلی، تبادل اقتصادی بین مناطق روستایی و شهری، اثرات چندگانه به‌ویژه برای سرمایه‌گذاری مستقیم در مقیاس کوچک در نواحی روستایی برای توسعه گردشگری، تقویت ساختارهای محلی و منطقه‌ای با ایجاد شبکه‌ها در میان طرفین درگیر در گردشگری کشاورزی، بهبود زیرساخت‌های فیزیکی روستاها، افزایش تنوع فعالیت‌های اقتصادی و بالا بردن آگاهی از ارزش یک منطقه مانند چشم‌انداز، طبیعت و فرهنگ و ظرفیت‌های اقتصادی آن باشد.

بسیاری از مناطق روستایی ایران دارای توانی بسیار بالا برای توسعه گردشگری کشاورزی هستند. ناشناخته بودن این نوع از گردشگری در ایران، سبب عدم برنامه‌ریزی برای توسعه آن از سوی مدیران و مجریان امور گردشگری شده است. در حالی که با توسعه گردشگری کشاورزی در بسیاری از روستاهای دارای توان لازم برای توسعه این نوع از گردشگری، می‌توان زمینه‌های کسب درآمد و اشتغال در نواحی روستایی کشور را ایجاد کرد و سبب رونق اقتصادی روستاها شد. گردشگری روستایی یعنی روش و برنامه‌ای برای توسعه اقتصادی روستاها با استفاده از توان و امکانات موجود و بدون نیاز به سرمایه‌گذاری‌های فراوان.

دکتر سیدحسن مطیعی لنگرودی

حبیب محمودی چناری

مقدمه مؤلف

در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ با حمایت سازمان بهره‌وری آسیایی^۱ که در توکیو ژاپن قرار دارد، موفق به برگزاری دو کنفرانس در زمینه توسعه و ترویج گردشگری کشاورزی و گردشگری، در کلمبو سریلانکا شدم که از طریق این دو رویداد موفق، توانستیم گردشگری کشاورزی و گردشگری روستایی را در میان بخش‌های دولتی و خصوصی به سطح بالاتری ارتقا دهیم. در سال ۲۰۱۲ از طرف دبیرخانه ملی بهره‌وری سریلانکا و سازمان بهره‌وری آسیایی برای شرکت در برنامه‌های آموزشی اقامت در خانه، مزرعه اقامتی و گردشگری روستایی در مالزی، هاوایی و لائوس به من فرصت مطالعاتی داده شد.

من موفق به جمع‌آوری تجارب بسیار زیاد و دست اول در خصوص روستاها و گردشگری کشاورزی از این کشورها شدم که سعی می‌کنم آنها را از طریق این کتاب با سایر نقاط جهان به اشتراک بگذارم. بنابراین، هدف اصلی نوشتن این کتاب، جمع‌آوری زمینه‌ها و ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل اساسی و مهم در خصوص مناطق دارای مزارع کشاورزی است که خوانندگان را قادر می‌سازد یک دانش پایه در مورد مزرعه، به عنوان یک سازوکار تفریحی کسب کنند. همچنین آنان را نسبت به برنامه‌ریزی و ایجاد مشاغل کشاورزی و راه‌های بازاریابی و تبلیغ آن تشویق می‌کند. تعدادی از نمونه‌های شرکت‌های روستایی و گردشگری کشاورزی در فصل نهم آمده است.

این کتاب همزمان با کنفرانس ملی «توسعه گردشگری روستایی برای بهبود معیشت روستاها در سریلانکا» که در تاریخ ۲۳ تا ۲۴ فوریه سال ۲۰۱۷ میلادی به‌طور مشترک توسط دپارتمان مدیریت اراضی کشاورزی در دانشکده علوم کشاورزی دانشگاه ساباراگاموای سریلانکا و دبیرخانه ملی بهره‌وری از سریلانکا^۲ با حمایت سازمان تولیدکننده آسیا در توکیو ژاپن و در کلمبو سریلانکا برگزار شد، منتشر شده است.

هدف اصلی کنفرانس آن بوده است که حوزه‌های تبادل نظر و زمینه ایجاد آگاهی عمومی در خصوص توسعه و ترویج گردشگری روستایی در سریلانکا فراهم شود. اهداف مشخص‌تر این کنفرانس، تعریف مفهوم گردشگری روستایی و همچنین اهمیت و منافع آن به عنوان ابزار توسعه اقتصادی و راهبردی به‌منظور ایجاد فرصت‌های جایگزین درآمد برای جوامع روستایی، به‌منظور ترویج رشد اقتصادی فراگیر در کشور است. به‌طور کلی‌تر اهداف اصلی این کنفرانس را باید به‌شرح زیر اعلام کرد: به اشتراک گذاشتن مدل‌های موفق، شیوه‌های کارآمد و نو و همچنین الزامات گردشگری روستایی

1- Asian Productivity Organization (APO)

2- National Secretariat of Productivity of Sri Lanka (NPOSL)

ط □ گردشگری کشاورزی

که می‌توان در کشور توسعه و ترویج داد و از سوی دیگر، با شناسایی راهکارهای مناسب و توصیه برنامه‌های عملگرا و کاربردی برای ارتقا و توسعه گردشگری روستایی در کشور اقدام کرد. امیدوارم این کتاب اطلاعات لازم را برای شرکت‌کنندگان این کنفرانس و نیز بقیه خوانندگان علاقه‌مند به مزارع گردشگری کشاورزی و مزرعه اقامتی که بخش کوچکی از گردشگری روستایی است فراهم کرده باشد.

بر خود لازم می‌دانم از سازمان بهره‌وری آسیایی برای تأمین بودجه انتشار این اثر، از آقای هارسا ادا داکانتا پریس برای ویراستاری این اثر و دادن ایده‌های ارزشمند، از آقای پراساد سی ایدیمال گودا به دلیل طراحی جذاب روی جلد و همچنین صفحه‌آرایی و تنظیم کامپیوتری این کتاب تقدیر کنم. همچنین بر خود لازم می‌دانم از آقای پین سیوانکار استاد هم‌گروه خودم، برای حمایت‌های همیشگی‌اش که در همه حال شامل حال من بوده است، تشکر کنم.

پروفسور روہانا پی ماہالیاناراچی

(استاد تمام گروه مدیریت بازرگانی کشاورزی)

۲۰۱۷/۲/۹